

1994. – 320 с.; 4. Етимологічний словник української мови: В 7 т. – К.: Наукова думка, 1982-2006. – Т. 1-5; 5. Кононенко О.А. Слов'янський світ. – К.: Укр. міжнарод. культ. світ, 2008. – 784 с.; 6. Костомаров Н.И. Еще по поводу малорусского слова «Московским ведомостям». – Вестник Европы, кн. 4, 1881. – С. 764-770; 7. Костомаров Н.И. Славянская мифология. – К.: Либідь, 1994. – 367 с.; 8. Народні календарі, пісні, прислів'я та ін. (Надіслано до етнографічної комісії АН УРСР з різних областей України, 1927-28 рр.) – К.: Інститут рукопису АН України. – 32 арк.; 9. Огієнко І. Етимологічно-семантичний словник української мови. – Т. 3 (М-О). – Вінніпег: Волинь, 1988; 10. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. – К.: Велес, 2007. – 235 с.; 11. Степович А.И. «Кралице» – старинное обрядовое празднество на зеленых святках у сербов (конец XIX в.). – К.: Інститут рукопису АН України. – 12 арк.; 12. Скуратівський В. Святвечір Нарисо-дослідження у двох книгах. – Кн. I. – К.: Перлина, 1994. – 288 с.; 13. Paskal P. Volksmusik: Frueblingslieder und Braeuche. – Bonn: Inter Naciones, 1990. – 46 s.

Непон-Айдачич Л.В. (Київ, Україна)

Реконструкція рис польського мовного образу квітів на матеріалі анкетних даних (частина 2)

У статті реконструюються риси польського мовного образу квітів на матеріалі анкетних даних. Аналізуються наведені респондентами дефініції лексеми kwiat ('квітка') та на їх підставі виділяються ознаки польської мовної категорії kwiat.

Ключові слова: етнолінгвістика, мовна картина світу, мовна категоризація, мовна категорія, анкетування, польська мова, квітка.

В статье реконструируются черты польского языкового образа цветов на материале анкетных данных. Анализируются приведенные респондентами дефиниции лексемы kwiat ('цветок') и на их основе выделяются признаки польской языковой категории kwiat.

Ключевые слова: этнолингвистика, языковая картина мира, языковая категоризация, языковая категория, анкетирование, польский язык, цветок.

The article reconstructs traits of the Polish linguistic image of the flowers on the basis of questionnaire data. The author analyzes respondents' definitions of the lexeme kwiat ('flower') and thereupon defines characteristics of the Polish linguistic category kwiat.

Key words: ethnolinguistic, linguistic image of the world, linguistic categorization, linguistic category, questionnaire design, Polish language, flower.

Реконструкція мовної картини світу, яка, за визначенням О.С. Снитко та І.А. Кулініч, є “історично сформованою в повсякденній свідомості даного мовного колективу та об'єктивованою в мові сукупністю уявлень про світ, певним способом мовної концептуалізації дійсності” [8, 18], належить до найважливіших завдань етнолінгвістики – однієї з найактуальніших галузей сучасного мовознавства. Вивчення мовної картини світу певного етносу

передбачає дослідження та опис мовних образів окремих її складових, до яких, безперечно, належать квіти. Польський мовний образ окремих рослин у загальнослов'янському контексті представлено в етнолінгвістичному словнику “Слов'янські старожитності” [7]. Третій том “Словника народних стереотипів і символів” [20], робота над яким здійснюється в Любліні під керівництвом Є. Бартмінського, буде повністю присвячений рослинам. Лексикографічні статті зазначених праць містять відомості про квіти, польський мовний образ яких є об'єктом наших наукових інтересів. В опрацюваннях Є. Бартмінського й С. Небжеговської [10, 269–275; 12, 211–224], Н. І. Панасенко [6], К. Пастусяк [18], Д. Пекарчик [19], К. Щесняк [21], В. Б. Колосової [2], а також у спеціальних томах журналів “Коди слов'янських культур” [1], “Мова та культура” [15] уміщено інформацію про результати розробок учених у галузі етнолінгвістичного вивчення мовного образу рослин.

Питання мовної категоризації світу віддавна цікавить учених. Сьогодні воно стало предметом розгляду також таких актуальних галузей мовознавства, як етнолінгвістика та когнітивна лінгвістика. Проблеми мовної категоризації світу присвячуються як окремі студії, так і конференції, конверсаторії і под. За підсумками одного з таких наукових зібрань видано том праць [16], де представлено широкий спектр підходів до вивчення зазначеного питання.

Г. Хабрайска, слідом за Дж. Лакоффом і М. Джонсоном, наголошувала, що сутність мовної категоризації полягає в упорядкуванні світу на підставі вибраних рис при відсутності одного критерію їх добору, тоді як наукова класифікація здійснюється на підставі усіх відомих рис, за одним критерієм [14, 223]. Авторка розглядала питання польської наївної категоризації в межах семантичного поля рослин, проаналізувавши анкетні дані [14, 221–241]. Є. Бартмінський писав про мовну категоризацію рослин [10, 269–275]. Разом зі С. Небжеговською він виявив відмінності у фасетній структурі опису рослин, які залежать від зарахування цих рослин до різних наївних категорій [12, 211–224]. У своїх попередніх працях ми описували польську мовну категорію *kwiat* (‘квітка’), спираючись на сучасні лексикографічні джерела [17, 157–163], діалектні, історичні, етимологічні словники та польові (діалектні й фольклорні) записи [3, 279–280]. На важливості використання анкетних даних у етнолінгвістичних студіях наголошував Є. Бартмінський [9, 91–104]. Він [11, 63–83] та представники заснованої й очолюваної ним польської школи когнітивної етнолінгвістики [13] послідовно застосовують анкетування як метод збору одного з різновидів мовного матеріалу поряд із аналізом системних (лексикографічних), текстових відомостей, а також корпусів польської мови.

Метою цієї та кількох інших наших розвідок є вивчення польської мовної категорії *kwiat* (‘квітка’) і рис польського мовного образу квітки на матеріалі анкетних даних. З огляду на значний обсяг відомостей, наданих респондентами, досягнення поставленої мети передбачає виконання

окремих завдань у низці праць. У попередніх роботах ми розглянули, які квіти вважаються найтипівішими, які рослини належать до категорії квітів (тобто які назви є гіпонімами лексеми *kwiat*) [4, 177–187]; ми обстежили частину дефініцій, у яких представлені закріплені в польській мовній свідомості уявлення про квітку як про певну рослину [5].

У цій праці ми проаналізуємо наведені респондентами дефініції лексеми *kwiat* ('квітка'), які спираються на розуміння її як частини рослини. На їх підставі буде виділено ознаки польської мовної категорії *kwiat* та реконструйовано риси польського мовного образу квітів.

Анкетування було проведено в 2009 р. серед 109 студентів філологічного факультету Університету імені Скłodовської-Кюрі в Любліні (48 анкет), Радомі (47), Білгораї (14), завдяки сприянню С. Небжеговської-Бартмінської, М. Бжозовської, Й. Шадури та ін. співробітників відділу текстології та граматики сучасної польської мови, за що висловлюємо їм щиро вдячність.

Польським студентам було запропоновано навести дефініцію лексеми *kwiat* ('квітка'), продовжуючи речення: *Kwiat – to...* ('квітка – це...'). Зі 109 респондентів двоє не дали відповіді. У 107 зафіксованих визначеннях уявлення про квітку як про частину рослини не було предсталено на мовному рівні в 39 випадках. У решті формулювань таке розуміння лексеми *kwiat* ('квітка') присутнє в прямій або опосередкованій формі.

1. Квітка визначається тільки як певна частина рослини 15 респондентами, що представлено конструкціями: *Kwiat – to część rośliny...* ('квітка – це частина рослини...') (14), *Kwiat – to element rośliny* ('квітка – це елемент рослини') (1). При цьому наводяться такі її категоріальні ознаки.

1.1. Особливості розташування: *część rośliny wyrastająca z jej lodygi* ('частина рослини, яка виростає з її стебла') (1), ... *związująca lodygę* ('яка увінчує стебло') (1).

1.2. Особливості будови. Інформатори обмежуються наведенням однієї, зрідка двох складових квітки: ... *składająca się z płatków i innych części...* ('яка складається із пелюсток та інших частин...') (1), *część rośliny, w której znajdują się nasiona* ('частина рослини, в якій розташоване насіння') (1), ... *zawierająca słupek itp.* ('яка містить у собі маточку і т. п.') (1), ... *w której znajduje się pyłek* ('в якій знаходиться пилок') (1); *ma słupek i pręcik* ('має маточку і тичинки') (1); *płatki kwiatu są ochroną dla nasion znajdujących się wewnątrz kielicha* ('пелюстки квітки захищають насіння, розташоване всередині чашечки') (1).

1.3. Наявність запаху. Ця риса квітки в обстежуваній групі дефініцій лише фіксується: *pachnie* ('пахне') (1), *wydaje zapach* ('поширює запах') (1), – або згадується в контексті опису функції квітки: *służy do zwabiania owadów poprzez zapach, kolor* ('приваблює комах запахом, кольором') (1).

1.4. Колір. Респонденти підкреслюють, що квіти відзначаються яскравим забарвленням: *barwna* ('барвіста') (1), *kolorowa* ('кольорова'), –

яке ‘звичайно відрізняється від зеленого кольору’: *zazwyczaj ma barwę różną od zieleni* (1), – а також ‘служить для приваблення комах’: *służy do zwabiania owadów poprzez zapach, kolor* (1).

1.5. Естетичне сприйняття людиною. В одній дефініції підкреслюється краса квітки: *przyciąga wzrok pięknem wizualnym* (‘притягує погляд візуальною красою’) (1).

1.6. Оздобна функція квітки зафіксована у визначенні: *ozdobna barwna część rośliny* (‘оздобна кольорова частина рослини’).

1.7. Цвітіння (наявність у рослини квітки) як етап життєдіяльності рослини. Розглядаючи квітку у світлі призначення забезпечувати процес розмноження рослин, респонденти визначають її як таку, що передує появі плоду або насіння: *powstaje z niej owoc lub samo nasienie, które pozwala na powstanie nowego organizmu* (‘з неї утворюється плід або саме насіння, яке дозволяє з’явитися новому організмові’) (1), *służy do zapylania w następstwie czego powstaje owoc i w ten sposób rośliny tworzą nasiona by powstawały nowe osobniki* (‘служить запиленню, завдяки чому з’являється плід, і таким чином рослини утворюють насіння, щоб існували нові одиниці’) (1), *kiedy są zapylane – wydają owoce lub nasiona* (‘коли вони запилюються, породжують плоди або насіння’) (1), *część rośliny, z której po przekwitnięciu rodzi się owoc* (‘частина рослини, з якої після відцвітання народжується плід’) (1), ... *zwabia pszczoły w celu zapylania, by mógł rozwinąć się owoc* (‘приваблює бджіл з метою запилення, щоб міг розвинути плід’) (1), ... *później przekształca się w owoc* (‘пізніше перетворюється на плід’) (1), *element rośliny, który w późniejszym czasie przeistoczy się w owoc* (‘елемент рослини, який пізніше перетвориться на плід’) (1).

1.8. Участь і визначальна роль у процесі розмноження квіткової рослини. Ця риса описується респондентами по-різному (від короткої фіксації до детального опису етапів названого процесу): *pewna część rośliny, która służy do rozmnażania roślin* (‘певна частина рослини, яка служить розмноженню рослин’) (1), ... *służąca do rozmnażania* (‘яка служить розмноженню’) (1), *służy do zapylania w następstwie czego powstaje owoc i w ten sposób rośliny tworzą nasiona by powstawały nowe osobniki* (‘служить запиленню, завдяки чому з’являється плід, і таким чином рослини утворюють насіння, щоб існували нові одиниці’) (1), *służy do zwabiania owadów poprzez zapach, kolor* (‘приваблює комах запахом і кольором’) (1), *zwabia pszczoły w celu zapylania, by mógł rozwinąć się owoc* (‘приваблює бджіл з метою запилення, щоб міг розвинути плід’), ... *przyciąga owady, które mają go zapylić* (‘приваблює комах, які мають її запили’) (1), ... *w której znajduje się pyłek i dzięki któremu możliwe jest powstanie nowych roślin* (‘в якій знаходиться пилок, завдяки якому можлива поява нових рослин’) (1), *roślina rozmnaża się poprzez kwiaty* (‘рослина розмножується через квіти’) (1).

2. Як ми писали раніше, квітка як рослина визначається 88 респондентами

[5]. У більшості цих дефініцій (49) наявна пряма або опосередкована вказівка на те, що квітка для інформаторів – це також частина рослини.

2.1. Пряма вказівка, на нашу думку, передбачає використання лексеми *kwiat* у значенні ‘частина рослини’ чи її синоніма або наявність дієслова *kwitnąć* (‘цвісти’) чи його похідного (оскільки семантика останніх спирається на уявлення про квітку як про складову рослини) у визначенні слова *kwiat* (‘квітка як рослина’). Так у 19 дефініціях респондентами було вжито іменник *kwiat* (‘квітка як частина рослини’) (4) та його синоніми: *pałk* (‘бутон’) (1), *główka (kwiat)* (‘голівка (квітка)’) (1), *kielich* (‘чашечка’) (1), *kielich kwiatowy* (‘квіткова чашечка’) (1), *kwiatostan* (‘суцвіття’) (4), *korona* (‘віночок’) (2), *to coś na górze* (‘щось там зверху’) (1), – а також дієслово *zakwitać* (‘зацвітати’) (2), дієслово та іменник-синонім *pałki zakwitają* (1) і дієприкметник *kwitnąca* (‘квітуча’) (1). Звернімо увагу на те, що перелічені іменники є контекстуальними синонімами в обстежуваних визначеннях. Якщо б ми розглядали ці слова як наукові терміни, то, безперечно, віднести їх до розряду близькозначних не було б можна.

2.2. Опосередкованою вказівкою ми вважаємо наведення назв елементів будови квітки як частини рослини (напр., пелюстки, тичинки і под.) без використання самої лексеми *kwiat* у дефініції квітки як рослини. У 19 визначеннях зафіксовано такі лексеми: *płatki* (‘пелюстки’) (15), *płatki i pręciki* (‘пелюстки і тичинки’) (1), *pręciki i szupek* (‘тичинки і маточка’) (1), *płatki i nektar* (‘пелюстки і нектар’) (1), *płatki, pręciki, pyłki* (‘пелюстки, тичинки, пилюки’) (1).

2.3. Трапляються також випадки, коли у визначенні містяться водночас і пряма, і опосередкована вказівка. У таких дефініціях (11) інформатори використовують такі лексеми та висловлювання: *kwiatostan* (‘суцвіття’) + *płatki* (‘пелюстки’) (2), *kwiatostan* (‘суцвіття’) + *szupek, zalążki* (‘маточка, сім’ябруньки’) (1), *kwiat* (‘квітка’) + *pręcik, szupek, kielich, dno kwiatowe, pyłek* (‘тичинка, маточка, чашечка, квітколоже, сім’ябруньки’) (1), *kwiat* (‘квітка’) + *pręciki* (‘тичинки’) (1), *płatki tworzące kielich* (‘пелюстки, які утворюють чашечку’) (1), *często kwiaty posiadają płatki* (‘часто квіти мають пелюстки’) (1), *kwiat* (‘квітка’) + *płatki* (‘пелюстки’) (1), *główka* (‘голівка’) + *płatki* (‘пелюстки’) (1), *pałczki kwiatowe* (‘квіткові бутони’) + *zakończenie rośliny... składa się z pałków* (‘кінець рослини... складається з пелюсток’) (1), *roślina kwitnąca* (‘квітуча рослина’) + *z kolorowymi płatkami* (‘із кольоровими пелюстками’) (1).

3. Окрему групу визначень (4) становлять такі, що представляють уявлення про квітку у нетиповому світлі. Розгляньмо їх.

Kwiat – to efekt pielęgnacji rośliny, dbania o nią. To nagroda dla naszych zmysłów za trud i poświęcenie włożone w rozwój czegoś tak pięknego (‘квітка – це результат догляду за рослиною, турботи про неї. Це нагорода для наших чуттів за працю і зречення, вкладені у розвиток чогось настільки красивого’) (1). У цій дефініції представлено розуміння квітки як частини рослини крізь призму людських зусиль, людської праці, спрямованої на

певну рослину. До зафіксованих тут категоріальних ознак квітки належить її висока естетична цінність для людини, а також чуттєве сприйняття. Квітка сприймається не тільки як об'єкт людської праці, не тільки як щось дуже красиве (*rozwój czegoś tak pięknego*), але й як щось, що викликає у людини найвищу чуттєву насолоду (*to nagroda dla naszych zmysłów*).

Kwiat – to owoc roślinny ('квітка – це плід рослини') (1). *Kwiat – to owoc rośliny, z którego kształtuje się formacja kwiatowa, posiadająca walory zapachowe, kolorystyczne, lecz także praktyczne – mają zastosowanie np. w lecznictwie* ('квітка – це плід рослини, з якого формується квіткове утворення, наділене ароматичними й кольористичними, а також практичними достоїнствами – використовуються, напр. у лікуванні') (1). У двох наведених висловлюваннях квітка визначається, здавалося б, хибно, однак і в такому випадку можна стверджувати, що вона розуміється респондентами як частина рослини. Її категоріальними ознаками, виокремленими на підставі другої дефініції, є приємний аромат, барвистість, а також лікувальні властивості.

Kwiat – to wynik kwitnięcia rośliny. Występuje najczęściej w postaci wielobarwnego kielicha składającego się z płatków i słupka ('квітка – це результат цвітіння рослини. Найчастіше вона виступає у вигляді різнокольорової чашечки, яка складається із пелюсток і маточки') (1). Це визначення фактично представляє замкнене коло взаємного визначення квітки як результату цвітіння, а цвітіння як процесу утворення квітки на рослині. Проте навіть таке процесуальне бачення засвідчує функціонування в свідомості інформатора уявлення про квітку як про частину рослини. Її категоріальними ознаками є барвистість, наявність пелюсток і маточки.

Отож, проаналізувавши зафіксовані визначення (107) лексеми *kwiat*, ми виявили, що розуміння квітки тільки як частини рослини представлено в 15 дефініціях. У 49 визначеннях квітки як рослини наявна пряма або опосередкована вказівка на функціонування в свідомості польських респондентів уявлення про квітку як про частину рослини. Іше у 4 нетипових дефініціях також висвітлено бачення квітки як частини рослини. На підставі цих груп визначень нами були реконструйовані такі категоріальні ознаки й риси польського мовного образу квітів: 1) особливості розташування – на кінці стебла; 2) особливості будови – складаються із пелюсток, маточки, тичинок, містять у собі насіння; 3) наявність запаху, який приваблює комах; 4) колір – барвіста, кольорова, приваблюють кольорами комах; 5) естетичне сприйняття людиною квітки – красива; 6) оздобна функція квітки; 7) цвітіння (наявність у рослини квітки) як етап життєдіяльності рослини; 8) участь і визначальна роль у процесі розмноження квіткової рослини; 9) лікувальні властивості.

У запропонованій праці ми обстежили наведені польськими студентами дефініції лексеми *kwiat* ('квітка'), зосередившись на тих, в яких представлено розуміння квітки як частини рослини. На підставі аналізу

було виділено ознаки польської мовної категорії kwiat ('квітка') та реконструйовано окремі риси польського мовного образу квітів. Інші аспекти вивчення зазначеної мовної категорії на матеріалі анкетних даних ми висвітлюємо в подальших розвідках. З огляду на те, що подібні студії збагачують сучасну слов'янську етнолінгвістику новими теоретичними розробками й практичними надбаннями, можна вважати їх перспективними та важливими. Завдяки отриманим результатам стає можливою цілісна реконструкція польської мовної картини світу та її зіставлення із іншими національними картинами світу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кодови словенских култура / гл. уред. Д. Ајдачич. – Београд : Слио, 1996. – Број 1: Бильке. – 121 с.;
2. Колосова В. Б. Лексика и символика славянской народной ботаники. Этнолингвистический аспект / В. Б. Колосова. – М. : Индрик, 2009. – 352 с. – (Европейский университет в Санкт-Петербурге; Серия: Традиционная духовная культура славян; Современные исследования);
3. *Henon-Aйдачич Л. В.* Польская языковая категоризация растительного мира (на материале названий цветов) / Л. В. Непоп-Айдачич // Международный научный симпозиум “Славянские языки и культуры в современном мире”: труды и материалы / сост.: О. В. Дедова, Л. М. Захаров; под общ. рук. М. Л. Ремневой, (Москва, 24–26 марта 2009 г.) / Филологический факультет МГУ имени М. В. Ломоносова. – М. : МАКС Пресс, 2009. – С. 279–280;
4. *Henon-Aйдачич Л. В.* Польська мовна категорія kwiat ('квітка') у світлі анкетних даних / Л. В. Непоп-Айдачич // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського: Зб. наук. праць / гол. ред. Паламарчук О. Л. – К.: ВПЦ “Київський національний університет імені Тараса Шевченка”, 2011. – Вип. 15. – С. 177–187. – (Київський національний університет імені Тараса Шевченка);
5. *Henon-Aйдачич Л. В.* Реконструкція рис польського мовного образу квітів на матеріалі анкетних даних / Л. В. Непоп-Айдачич // Мова і культура: Науковий журнал / гол. ред. Д. С. Бураго. – К. (у друці);
6. *Панасенко Н. И.* Фитонимическая лексика в системе романских, германских и славянских языков (опыт ономасиологического и когнитивного анализа) / Н. И. Панасенко. – Черкасы : Брама-Украина, 2010. – 452 с.;
7. *Славянские древности* : этнолингвистический словарь : в 5 томах / под ред. Н. И. Толстого. – М. : Международные отношения, 1995–2009. – Т. 1–4. – (Российская академия наук; Ин-т славяноведения);
8. *Снитко Е. С., Кулинич И. А.* Русский язык в этнолингвистическом освещении: лекционный курс / Е. С. Снитко, И. А. Кулинич. – К. : ИПЦ “Киевский ун-т”, 2005. – 88 с. – (Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Серія: Бібліотека Інституту філології);
9. *Bartmiński J.* Kryteria ilościowe w badaniu stereotypów językowych / J. Bartmiński // Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. – 1988. – T. 41. – S. 91–104;
10. *Bartmiński J.* O profilowaniu i profilach raz jeszcze / J. Bartmiński // O definicjach i definiowaniu / red. J. Bartmiński, R. Tokarski. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1993. – (“Czerwona seria” Instytutu Filologii Polskiej UMCS / rada red.: M. Abramowicz, J. Adamowski, J. Bartmiński et al.; T. 5). – S. 269–275;
11. *Bartmiński J.* Podstawy lingwistycznych badań nad stereotypem – na przykładzie stereotypu matki / J. Bartmiński // Język a kultura. – 1998. – T. 12. – S. 63–83;
12. *Bartmiński J., Niebrzegowska S.* Profile a podmiotowa interpretacja świata / J. Bartmiński, S. Niebrzegowska // Profilowanie w języku i w tekście / pod red. J. Bartmińskiego, R. Tokarskiego. – Lublin : Wydawnictwo UMCS,

1998. – (“Czerwona seria” Instytutu Filologii Polskiej UMCS / rada red.: M. Abramowicz, J. Adamowski, J. Bartmiński et al. ; T. 9). – S. 211–224; **13.** *Bielińska-Gardziel I.* Stereotyp rodziny we współczesnej polszczyźnie / I. Bielińska-Gardziel. – Warszawa : SOW, 2009. – 256 s. – (IS PAN ; Fundacja Sławistyczna ; Seria: Kultura na pograniczach / kom. red.: Z. Greń et al. ; t. 6.); **14.** *Habrajska G.* Kategoryzacja a klasyfikacja – potoczne i naukowe widzenie świata (analiza badań ankietowych dotyczących kategoryzacji nazw roślin) / G. Habrajska // Językowa kategoryzacja świata / pod red. R. Grzegorzycykowej, A. Pajdzińskiej. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1996. – S. 220–241; **15.** *Język a kultura.* – Wrocław, 2001. – T. 16: Świat roślin w języku a kulturze / pod red. A. Dąbrowskiej, I. Kamińskiej-Szmań. – 281 s.; **16.** *Językowa kategoryzacja świata* / pod red. R. Grzegorzycykowej, A. Pajdzińskiej. – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1996. – 356 s. – (UMCS ; Instytut Filologii Polskiej ; “Czerwona seria” / rada red.: M. Abramowicz et al. ; nr 8); **17.** *Nepop-Ajdaczyć L.* Etnolingwistyczna informacja o kwiatach w słownikach języka polskiego / L. Nepop-Ajdaczyć // Etnolingwistyka a leksykografia: tom poświęcony prof. J. Bartmińskiemu / red. nauk. W. Chlebda. – Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2010. – S. 157–163; **18.** *Pastusiak K.* Pogranicze polsko-białorusko-ukraińskie w świetle danych językowych i etnograficznych na podstawie nazw roślin / K. Pastusiak. – Warszawa : SOW, 2007. – 417 s. – (Instytut Sławistyki PAN ; Fundacja Sławistyczna; Seria: Język na pograniczach ; 32 / kom. red.: H. Popowska-Taborska et al.); **19.** *Piekarczyk D.* Kwiaty we współczesnym językowym obrazie świata / D. Piekarczyk. – Lublin: Wydawnictwo UMCS, 2004. – 241 s. – (Instytut Filologii Polskiej UMCS ; Seria: Literatura – Lingwistyka ; nr 7 / kom. red. S. Nieznanowski, J. Święch, R. Tokarski); **20.** *Słownik stereotypów i symboli ludowych / koncepcja całości i red.: J. Bartmiński, zast. red.: S. Niebrzegowska.* – Lublin : Wydawnictwo UMCS, 1996, 1999. – T. 1: Kosmos. – Cz. 1: Niebo, światła niebieskie, ogień, kamienie; cz. 2: Ziemia, woda, podziemie; **21.** *Szcześniak K.* Świat roślin światem ludzi na pograniczu wschodniej i zachodniej Słowiańszczyzny / K. Szcześniak. – Gdańsk : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 2008. – 410 s. + 1 dysk optyczny CD-ROM.

Ніколайчук Х.М. (Львів, Україна)

Структура темпорального мікрополя “МОЛОДІСТЬ” (на матеріалі польської фразеології)

У статті здійснено аналіз польських темпоральних ФО у межах мікрополя “молодість” з урахуванням трьох аспектів значення – сигніфікативного, денотативного і конотативного. З’ясовано роль корпусних досліджень в уточненні значення ФО і її місця в мікрополі під час аналізу ФО на основі словникових дефініцій.

Ключові слова: *фразео-семантичне поле, мікрополе, сема, архісема, диференційна сема, фразеологічна одиниця, сигніфікативний, денотативний, конотативний аспекти значення.*

В статтє осуществлен анализ польских темпоральных ФЕ в рамках микрополя “молодость” с учетом трех аспектов значения – сигнификативного, денотативного и конотативного. Выяснена роль корпусных исследований в уточнении значения ФЕ и ее места в микрополе при анализе ФЕ на основе словарных дефиниций.